

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ІНОЗЕМНІ МОВИ

У СУЧАСНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ

16-17 КВІТНЯ
2026

- ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
- ХЕРСОНСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ

УДК 81'243
I 67

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 5 від 24 квітня 2026 року)

Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі: збірник наукових праць за матеріалами XVII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції / за наук. ред. Лебедєвої А.В., Якушенко І.О., Стеценко Н.М., Петренко Є.М., Богдан Ю.Б. : Херсон, Хмельницький: Херсонський національний технічний університет, 2026. 373 с. – Мови: укр., англ., нім.

У збірнику представлені матеріали доповідей здобувачів вищої освіти і молодих науковців на XVII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі», яка проходила 16–17 квітня 2026 року на факультеті міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ.

У доповідях особлива увага приділяється проблемам розвитку та функціонування мовних систем, питанням теорії і практики перекладу, мовній картині світу в аспекті професійної комунікації.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

ЛЕБЕДЄВА Аеліта Володимирівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ, КООРДИНАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ:

ЯКУШЕНКО Інна Олександрівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

СТЕЦЕНКО Наталя Миколаївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЛІПШИЦЬ Лариса Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри англійської мови в судноводінні ХДМА

МАЗУР Олена Вікторівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура ЛНУ імені Івана Франка

ПЕТРЕНКО Євгенія Миколаївна – докторка філософії з філології, старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

БОГДАН Юлія Брониславівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ЧЛЕНИ ПРОГРАМНОГО ОРГКОМІТЕТУ:

КІЩЕНКО Юлія Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова ХДУ

ОГОРОДНИК Наталя Євгеніївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської мови в судновій енергетиці ХДМА

КУДРЯВЦЕВА Валентина Федорівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри англійської мови в судноводінні ХДМА

ЛІТКОВА Олександра Іванівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри англійської мови в судновій енергетиці ХДМА

БАЙША Кіра Миколаївна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПОДВОЙСЬКА Оксана Володимирівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

СТЕЦЕНКО Дар'я Володимирівна – докторка філософії з філології, старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПРИХОДЬКО Олена Олександрівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

ПОНОМАРЕНКО Лариса Валентинівна – старша викладачка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

СКУБАНОВИЧ Олександра Валеріївна – старша лаборантка кафедри галузевого перекладу та іноземних мов ХНТУ

діяльністю, що дозволяє людям з різними культурними та національними походженнями зрозуміти один одного, через влучний добір еквівалентів, адаптації тощо. Окрім письмового тексту усі ці труднощі адаптації та точності передачі інформації також зустрічаються і під час роботи з аудіовізуальними творами.

Література

1. Nanayakkara A. A Study on Audiovisual Translation Approaches in Translating Songs for Children's Films and Cartoons. URL: <https://conf.kln.ac.lk/ich/media/attachments/2023/07/26/ich-037.pdf> (дата звернення: 27.02.2026).
2. Мітіна О. М., Ростомова Л. М., Драпалюк К. І. Дублювання як вид аудіовізуального перекладу. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/part_1/4_0.pdf (дата звернення: 27.02.2026).
3. Kuzenko N. M. Audiovisual Translation as a Means of Intercultural Communication. Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки». 2023. Вип. 1. URL: <https://www.academystudies.volyn.ua/index.php/humanities/article/view/432/408> (дата звернення: 28.02.2026).
4. Гаман І. А., Чайковська О. Ю. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу / Film Translation as a Type of Audiovisual Translation. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/67701fac-e784-41e5-a5a1-c789052f383e/content> (дата звернення: 07.03.2026).
5. Lukianova T., Pchenko A. Intersemiotic Translation: Meaning-Making in Film and Musical Art. URL: <https://periodicals.karazin.ua/cognitiondiscourse/article/view/15067> (дата звернення: 07.03.2026).

Крушельницька К.З., здобувачка
Головацька Ю.Б., д. пед. н., доцентка
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ПРИЙОМ ЦІЛІСНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «БЕЗНІЧ»

Перекладацькі перетворення є невід'ємною частиною процесу перекладу. Робота з художнім текстом часто потребує переосмислення певних елементів та відтворення змісту за допомогою інших слів. Основним

інструментом у руках перекладача в таких випадках стає прийом цілісного перетворення.

Мета дослідження – проаналізувати використання прийому цілісного перетворення у фентезі романі Джея Крістоффа *«Безніч»* задля визначення його ролі в досягненні адекватного перекладу.

Актуальність дослідження полягає в зростаючому попиті на твори зарубіжної художньої літератури в українському перекладі.

Для досягнення адекватного перекладу часто доводиться вдаватися до низки перекладацьких трансформацій, зокрема до прийому цілісного перетворення. Нерідко буквальний переклад елемента не можливий, чи не відповідає мовним нормам. Використання прийому цілісного перетворення передбачає зміну внутрішньої форми елемента. При такому перекладі не використовуються словникові чи контекстуальні відповідники слів, тому зв'язок між формами вихідної та цільової одиниць відсутній. Зачасту таку трансформацію використовують для перекладу повсякденних фраз. Дослідниця А.В. Руда стверджує, що це перетворення є основним методом перекладу фразеологізмів, сленгу та жаргонної лексики [2, с. 79].

Розгляньмо приклади прийому цілісного перетворення на матеріалі фентезі роману *«Безніч»*. Яскравим прикладом перекладацької трансформації можна вважати такий уривок: *“Mia offered her hand. “Well met, sister. My –”* [5, с. 112] – *«Мія простягнула руку. Рада знайомству, сестро. Мої ...»* [1, с. 148]. У мові оригіналу автор вжив вираз *“Well met”*, що згідно з тлумачним словником є застарілою формою ввічливого привітання [6]. У цільовій мові перекладачка обрала сталу форму *«рада знайомству»*, яка застосовується при такій комунікативній ситуації, та має ідентичну семантичну функцію в цільовій мові.

“The boy shook it without looking at her. “Pleasure”” [5, с. 119] – *«Хлопець поручкався з дівчиною, навіть не зводячи на неї погляду. – Радий знайомству.»* [1, с. 158]. Таку ж одиницю перекладачка використала при відтворенні лексичної одиниці *“pleasure”*, яку автор використав як відповідь на вітання у сцені знайомства персонажів. Таким чином, вдалося зберегти функцію оригінальної фрази.

У наступній фразі теж можна помітити застосування прийому цілісного перетворення: *“Welcome to the Red Church”* [5, с. 94] – *«Ласкаво просимо до Багряної Церкви»* [1, с. 127]. Тут перекладацьку трансформацію вжито при відтворенні лексичної одиниці *“Welcome”*. Вказаний елемент застосовують, щоб висловити гостинність, коли особа прибуває кудись [4]. У цільовій мові вжито словосполучення *«Ласкаво просимо»*. Перекладачці вдалося підібрати відповідник в українській мові, який вживається у такій комунікативній ситуації. Зауважимо відсутність прямого зв'язку між формами одиниць вихідної та цільової мов.

Розгляньмо ще один приклад: “*No. It discourages those who arrive at the Church without ... invitation. You are now welcome here.*” [5, с. 99] – «*Hi. Закляття віднаджує тих, хто з’явився біля Церкви ... непроханими. Нині вам тут раді.*» [1, с. 133]. У цьому уривку перекладацька трансформація також відбувається при перекладі лексеми “*Welcome*”, однак згідно з контекстом, її значення у мові оригіналу дещо змінилося, тож перекладачці довелося обрати інший відповідник. Репліку з цією лексемою вдалося відтворити фразою «*Нині вам тут раді*», що застосовується в аналогічних ситуаціях. Таким чином, вдалося зберегти функцію висловлювання.

““*Come on!*” *he hissed*” [5, с. 244] – «*Нумо! – засичав він*» [1, с. 313]. Тут прийом цілісного перетворення використано при відтворенні виразу “*come on*”, який вживається для заохочення, спонукання когось до дії [4]. На нашу думку, в цільовій мові перекладачка змогла обрати адекватний варіант – український вигук «*нумо*», який вживається для спонукання та заохочення до дії [3]. Таким чином, вдалося зберегти семантичну функцію висловлювання.

Література

1. Крістофф Дж. Безніч / пер. К. Сокульська. Київ : Небо, 2023. 584 с.
2. Руда А.В. Лексико-граматичні трансформації під час перекладу розмовної лексики англомовного кінодискурсу. *Львівський філологічний часопис*. Вид. 7-ме., 2020. С. 77–81. DOI: <https://doi.org/10.32447/2663-340x-2020-7.13> (дата звернення: 01.03.2026).
3. СЛОВНИК - тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. URL: <https://slovnyk.ua/index.php> (дата звернення: 15.03.2026).
4. Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/> (date of access: 15.03.2026).
5. Kristoff J. *Nevernight*. Harper Voyager, 2016.
6. The Free Dictionary URL: Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus - The Free Dictionary (date of access: 15.03.2026).

<i>Дудко Я.І., Ситар Р.А., Львівський національний університет імені Івана Франка</i> «ON THE IMPORTANCE OF REVISION OF WORLD LITERATURE THROUGH A FEMINIST LENS AND THE CONVEYANCE OF FEMINIST UNDERTONES IN UKRAINIAN TRANSLATIONS (AS DEMONSTRATED WITH THE SELECTED WORKS OF EMILY DICKINSON)»	142-145
<i>Ігнат'єва К.В., Лалаян Н.С., Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i> «ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НІМЕЦЬКИХ ІНСТРУКЦІЙ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ»	146-149
<i>Кириченко А.Д., Хан О.Г., Херсонський державний університет</i> «ПОНЯТТЯ ТВОРЧОСТІ І КРЕАТИВНОСТІ У ПЕРЕКЛАДІ: МОВОЦЕНТРИЧНИЙ АСПЕКТ»	149-152
<i>Коваленко М.В., Лалаян Н.С., Київський національний університет імені Тараса Шевченка</i> «ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ ЯК ОДИНИЦЬ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНЬОМУ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Б. ШЛІНКА “OLGA” ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ)»	153-155
<i>Корнелюк А.В., Тригуб Г.В., Волинський національний університет імені Лесі Українки</i> «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЗДОРОВ'Я ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТЕКСТІВ»	156-158
<i>Крижановська К.Ф., Якушенко І.О., Херсонський національний технічний університет</i> «ПІСНЯ ЯК СЕМАНТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ТЕКСТУ: ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ВІДТВОРЕННЯ»	159-161
<i>Крушельницька К.З., Головацька Ю.Б., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «ПРИЙОМ ЦІЛІСНОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ “БЕЗНІЧ”»	161-163
<i>Кучеренко Д.Ю., Стеценко Д.В., Херсонський національний технічний університет</i> «ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОРСЬКИХ ТЕРМІНІВ У РОМАНІ ГЕРМАНА МЕЛВІЛЛА “МОВУ-ДИСК”»	164-166
<i>Лазаренко А.С., Лебедєва А.В., Херсонський національний технічний університет</i> «ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНИХ МЕДІАТЕКСТІВ)»	167-170
<i>Малинич А.О., Мазур О.В., Львівський національний університет імені Івана Франка</i> «TRANSLATION STRATEGIES FOR ETHNOCULTURAL REALIA IN THE UKRAINIAN DUBBING OF THE SERIES “BOJACK HORSEMAN”»	170-174
<i>Маркута Д.М., Цепенюк Т.О., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВІДТВОРЕННЯ МОВНОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ У ПЕРЕКЛАДІ»	174-175
<i>Містюк К.Є., Байша К.М., Херсонський національний технічний університет</i> «СПЕЦИФІКА ВИБОРУ ЕКВІВАЛЕНТА ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕРМІНІВ СІНОНІМІВ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ»	176-179
<i>Ніколаєва Д.-Н.С., Головацька Ю.Б. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i> «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР ТА СКОРОЧЕНЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ ЗМІ»	179-183